

З ІСТОРІЇ СПІВПРАЦІ УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ З КЕРІВНИКАМИ МЕДИКО-САНІТАРНОЇ СЛУЖБИ БУНДЕСВЕРУ

М.І. Бадюк, В.В. Солярик, І.В. Пасько, О.О. Микита

Українська військово-медична академія (м. Київ)

Метою дослідження визначено систематизацію і аналіз матеріалів офіційних науково-практичних заходів УВМА в 1995-2005 роках, спрямованих на встановлення фахових взаємовідносин між військово-медичними службами ЗС України і ФРН.

Матеріали і методи. В статті використані оригінальні першоджерела з історії міжнародної співпраці в галузі військової медицини керівників військово-медичної служби ЗС України і УВМА з керівниками медико-санітарної служби Бундесверу.

Результати. В статті висвітлені перші організаційні та науково-практичні заходи, що заклали основу для професійних взаємовідносин між військово-медичними службами України і ФРН. Викладений зміст та визначені головні тенденції перспективної співпраці українських і німецьких військово-медичних фахівців в 1995-2005 рр. Відображена активна участь УВМА в міжнародних науково-практичних форумах НАТО, зокрема Бундесверу, які сприяли оволодінню специфікою організації медичної служби у відповідності до вимог Воєнно-медичної доктрини НАТО.

Висновки. В ході навчань НАТО, в яких брало участь керівництво та провідні фахівці УВМА із середини 1990-х – до початку 2000-х рр., вперше відбувалося їх практичне ознайомлення із завданнями медичної служби в операціях альянсу. Активна участь УВМА в міжнародних науково-практичних форумах НАТО, зокрема Бундесверу, активно сприяли оволодінню специфікою організації медичної служби у відповідності до вимог Воєнно-медичної доктрини НАТО. Організація офіційного візиту керівника Військово-медичної академії Бундесверу генерала, доктора Петера К. Франса до УВМА в липні 2001 року сприяло співпраці між українськими військово-медичними фахівцями і керівництвом медичної служби Бундесверу. Участь провідних фахівців УВМА у багатонаціональних навчаннях в передових навчальних центрах НАТО, організованих Бундесвером на території Німеччини в 1999-2005 рр., заклала підвалини підготовки висококваліфікованих фахівців УВМА, орієнтованих на стандарти НАТО.

Ключові слова: військова медицина, історія військової медицини України, організація медичного забезпечення збройних сил, військово-медична освіта країн НАТО, медико-санітарна служба Бундесверу (Zentraler Sanitätsdienst BW).

Вступ. «Медико-санітарні служби всіх збройних сил світу мають єдине завдання: допомогти хворим, постраждалим і пораненим незалежно від того, військовослужбовець він або цивільний, друг або ворог». Цими словами було розпочато промову генерала Гюнтера Деша, інспектора медико-санітарної служби Бундесверу в 1989-1997 рр. (Gunter Desch, Generaloberstabsarzt Dr. med., Inspekteur des Sanitätsdienstes der Bundeswehr), на XXXI Міжнародному конгресі військової медицини і фармації¹ в 1996 році [6]. Саме зі знайомства з ним керівництво військово-медичної служби Збройних Сил України (ЗС України) і Української військово-медичної академії (УВМА) розпочали встановлення науково-практичних взаємин між українськими і німецькими військово-медичними фахівцями.

Метою дослідження визначено систематизацію і аналіз матеріалів офіційних науково-практичних заходів УВМА в 1995-2005 роках, спрямованих на встановлення фахових взаємовідносин між військово-медичними службами ЗС України і ФРН.

Матеріали і методи. В статті використані оригінальні першоджерела з історії міжнародної співпраці в галузі військової медицини керівників військово-медичної служби ЗС України і УВМА з керівниками медико-санітарної служби Бундесверу.

Результати дослідження та їх обговорення. Одним із перших масштабних заходів, організованих НАТО, в якому взяла участь Українська військово-медична академія в особі її керівника, на той час полковника медичної служби, доцента Паська В.В., можна вважати військово-медичні навчання «Broken body – 1995». Це навчання Командування медичної служби Головної

¹ 31th World Congress, Beijing, China, 11-17 October 1996.

квартири Об'єднаних сухопутних сил НАТО в Центральній Європі, які відбулися 4-16 вересня 1995 року на Графенвюрському полігоні (Grafenwoehr Training Area (GTA, Germany) – навчально-тренувальному центрі (Німеччина)², а також в Брюггені (Німеччина) і Утрехті (Нідерланди). В навчаннях взяли участь 1500 військовослужбовців із 7 країн НАТО. Головна мета подібних навчань спрямована на набуття практичних навичок в успішному плануванні, виконанні та забезпеченні військових операцій спільними зусиллями військ країн-членів, багатонаціональних або коаліційних збройних сил із залученням країн не членів альянсу у відповідності до воєнно-медичної доктрини НАТО³.

Наступним кроком, який сприяв формуванню професійних відносин між військово-медичними фахівцями ЗС України і Бундесверу, стала участь начальника УВМА, в роботі XXXI Міжнародного конгресу військової медицини і фармації (XXXI International Congresses of Military Medicine and Pharmacy), який відбувся з 11 до 17 жовтня 1996 року в Пекіні.

Історія заснування цього Конгресу розпочалася ще на початку ХХ століття. Ідея налагодження тісної співпраці між медичними службами збройних сил всіх країн світу, як в умовах війни, так і в мирний час зародилася одразу після закінчення Першої світової війни. Її ініціаторами стали капітан військово-морських сил США, доктор медицини Вільям С. Бейнбридж (William S. Bainbridge MD, U.S. Navy) та очільник медичної служби збройних сил Бельгії Жюль Вонкен (Commander Medical Officer Jules Voncken, Belgium) [8]. У 1920 р. з нагоди 28-ої сесії Асоціації медичних працівників США (AMSUS) вони запропонували вивчення концепції Міжнародного форуму військової медицини. Бельгійський уряд активно підтримав її практичну розробку і за патронатом короля Альберта I, Перший міжнародний конгрес військової медицини та фармації відбувся 21

липня 1921 року в Брюсселі. Країнами-засновницями Конгресу стали Бельгія, Бразилія, Франція, Великобританія, Італія, Іспанія, Швейцарія та США. Відповідно до духу Женевських конвенцій, Постійний комітет Конгресу поставив за мету «підтримувати та зміцнювати зв'язки постійного професійного співробітництва між людьми на всій території світу, завдання якого полягають у догляді за хворими та пораненими військовослужбовцями збройних сил та у прагненні покращити їхній стан і полегшити їх біль, у часи миру чи конфлікту». Протягом усієї еволюції Постійного комітету міжнародних конгресів військової медицини та фармації, ця мета залишається незмінною і до сьогодні. У 1938 р. Постійний комітет був перейменований в Міжнародний комітет військової медицини і фармації, до якого могли б долучитися всі країни світу, і кожна держава могла бути представлена національним делегатом. Міжнародний комітет військової медицини та фармації пережив перипетії Другої світової війни. Генеральний секретаріат Комітету, розташований у Льєжі, відновив свою діяльність, одразу після її закінчення.

Рисунок 1. Учасники XXXI-го Міжнародного конгресу військової медицини і фармації. Пекін, 1996 р.

²Навчальна зона Графенвюр – навчальна база армій США, розташована недалеко від м. Графенвюр, (Баварія, Німеччина) на площі 232 км², це найбільший навчальний центр НАТО в Європі.

³ NATO, AJP-4.10, Allied Joint Medical Support Doctrine, (2002)

21 травня 1952 р. Всесвітня організація охорони здоров'я визнала Міжнародний комітет військової медицини і фармації як міжнародний орган, що спеціалізується на медико-військових питаннях. 28 квітня 1990 р. Міжнародний комітет військової медицини та фармації змінив назву і став Міжнародним комітетом військової медицини (ICMM) [8].

У жовтні 1996 року на XXXI Міжнародний конгрес військової медицини і фармації вперше був офіційно делегований представник медичної служби ЗС України. В рамках роботи науково-практичних семінарів, дискусій і брифінгів, зокрема, відбулася зустріч і обмін досвідом між керівником УВМА і керівником медико-санітарної служби Бундесверу (Zentraler Sanitätsdienst) генералом Гюнтером Дешем (Gunter Desch, Generaloberstabsarzt Dr. med., Inspekteur des Sanitätsdienstes der Bundeswehr).

Наступним важливим кроком у розвитку взаємовідносин між медичною службою ЗС України і медико-санітарною службою Бундесверу був офіційний візит начальника Головного військово-медичного управління Генерального штабу ЗС України на той час генерал-майора медичної служби доктора медичних наук професора Білого В.Я. на чолі делегації у складі керівників військово-медичної служби і начальника УВМА в грудні 1997 року. В ході візиту в рамках брифінгу українській стороні були представлені доповіді полковника медичної служби доктора Ганса Тейлора (Hans Taylor) «Концепція розвитку, керівництво і діяльність медичної служби Бундесверу»; полковника медичної служби доктора Петера Безрука (Peter Bezruk) «Лікувальне забезпечення і військово-медична служба» і полковника медичної служби доктора Уолкера Бена (Walker Ben) «Використання і збереження медичного майна». Вперше представники української делегації були з перших вуст детально ознайомлені з завданнями і організацією медичної служби Бундесверу; силами, засобами і застосуванням медичної служби в мирний і воєнний час; міжнародним співробітництвом медичної служби Бундесверу. Окремо були висвітлені завдання лікувального забезпечення і медицини екстремальних ситуацій та рятувальної справи. Були розглянуті питання забезпечення медичним майном, серед них:

військова фармація, матеріальна відповідальність та відповідальні особи, зобов'язання забезпечення медичними матеріалами, аптеки Бундесверу, вибір та збереження фармацевтичних матеріалів, власне виготовлення лікарських засобів, збереження медичного майна. Резюмуючи останню групу питань, було акцентовано на тому, що система забезпечення медичними матеріалами Бундесверу є самостійною, логічною системою, яка виконує потреби винятково медичної служби. Зasadничим принципом системи медичного забезпечення є те, що для військовослужбовців гарантоване медичне забезпечення в будь-який час і в будь-якому місці на такому ж якісному рівні, як і у цивільного населення.

Організацію медичного забезпечення Бундесверу продовжили практично вивчати провідні фахівці УВМА. Протягом 1999-2000 років пройшов навчання в ключовому навчальному центрі НАТО для оперативного рівня управління військами у Німеччині в Обераммергау (NATO School Oberammergau, Germany)⁴ Бадюк М.І., на той час підполковник медичної служби, кандидат медичних наук, доцент.

Доктор медичних наук, професор, полковник медичної служби І.Ю. Худецький протягом 24-28 жовтня 2005 року успішно пройшов навчання в NATO School Oberammergau, Germany, де отримав сертифікат – «The senior medical staff officer cours. M9-86-A-05».

Про високий рівень науково-теоретичної і практичної підготовки і належну фахову обізнаність щодо запровадження стандартів НАТО в систему підготовки медичних кадрів для ЗС України було засвідчено у доповіді полковника медичної служби, доктора медичних наук, професора Бадюка М.І. на I-й Міжнародній конференції Північного командування НАТО в Європі «Медичне забезпечення НАТО: погляд

⁴Школа розташована на півдні Німеччини в Обераммергау і вважається єдиною установою такого типу в світі. Школа була заснована в 1953 році і нині провадить багатонаціональну військову освіту та індивідуальну підготовку для підтримки операцій НАТО. Загалом сучасний навчальний план пропонує понад 90 різних курсів з питань політики НАТО, стратегії, місій та операцій.

через призму стратегії» («Medical Support in NATO from the Strategic HQ's Point of View»), яка відбулася 12-14 лютого 2001 року в м. Брунссум (Brunssum).

В доповіді М.І. Бадюка «Реформування медичної служби ЗС України» було акцентовано, зокрема, на тому, що в її основу покладено територіальний принцип організації медичного забезпечення [2]. Рис. 2.

Рисунок 2. Конференція «Medical Support in NATO from the Strategic HQ's Point of View». Брунссум (Голландія) 2001.

Ознайомленню з системою підготовки військово-медичних кадрів для Бундесверу сприяв офіційний візит начальника Військово-медичної академії Бундесверу в Мюнхені генерала, доктора Петера К. Фрапса (Dem Dr. med. Peter K. Fraps, Generalarzt, Kommandeur der Sanitätsakademieder Bundeswehr)⁵ до УВМА в липні 2001 року (рис. 3). Саме в цей період медико-санітарна служба ЗС ФРН знаходилася на шляху найбільшого реформування в її історії. Ця реформа надавала шанс ефективніше і надійніше реалізувати наявні можливості Головної Медико-санітарної Служби Бундесверу (надалі ГМССБ), як самостійної військової структури⁶.

Головним завданням медико-санітарної служби Бундесверу було визначено

надання медичної допомоги військовослужбовцям при захворюваннях, виникненні нещасних випадків і поранень відповідно з медичними фаховими стандартами, що прийняті у ФРН в цілому.

ГМССБ по якості медичного обслуговування прирівнює своїх військовослужбовців до інших громадян країни. У цьому полягає основа зміцнення довіри між військовослужбовцями і медико-санітарною службою. Поряд з іншими завданнями, пріоритетним для медико-санітарної служби є раціональне і своєчасне забезпечення медико-санітарних частин і підрозділів персоналом, витратними матеріалами та іншим майном.

Рисунок 3. Візит начальника Військово-медичної академії Бундесверу П. Фрапса до УВМА, 2001 р.

Для того, щоб структура медичної служби розвивалася, вона не повинна стояти на місці. Принципове значення в структурі реформування є те, що поряд з діючими в мирний час етапами медичної евакуації, у воєнний час додатково будуть функціонувати передові лазарети (ПЛ), призначені для надання пораненим і хворим визначених видів медичної допомоги при забезпеченні бойових дій.

⁵Dr. Peter K. Fraps (1945-2015), генерал, головний хірург Бундесверу. Очолював Військово-медичну академію Бундесверу з 1996 до жовтня 2001 року. Брав участь в миротворчих місіях і операціях ООН і НАТО (Іран, Камбоджа). За організацію медичного забезпечення нагороджений медалями Бундесверу, ООН і НАТО. Був фундатором, активним членом і почесним президентом Товариства історії військової медицини Німеччини.

⁶Під ГМССБ розуміються сили і засоби медико-санітарної служби Бундесверу, які безпосередньо підпорядковуються медичному командуванню і не входять до складу частин, з'єднань та об'єднань видів збройних сил.

ГМССБ в подальшому буде охоплювати більш широкий спектр завдань, у тому числі і завдання, що раніше знаходилися в компетенції медичних служб видів збройних сил.

Створення Головного медико-санітарного командування відбулося 1 квітня 2001 у Бонні, в Бад Годесбергу, в місці колишнього розташування Федерального міністерства оборони, як у місці проміжної дислокації. Медико-санітарне відомство розташоване в Мюнхені. Офіційна робота Головного медико-санітарного командування розпочалася 3 липня 2001 року. Місцем остаточної дислокації Головного медико-санітарного командування був визначений м. Кобленц.

Очільник Військово-медичної академії Бундесверу був ознайомлений з системою військово-медичної освіти в Україні [1], а також з проведенням навчального процесу, зі структурними підрозділами УВМА та перспективами її розвитку.

Опрацьований в УВМА матеріал стосовно реорганізації медичного забезпечення, що здійснювалася в медичній службі Бундесверу був направлений на розгляд начальника ГВМУ МО України – начальника медичної служби Збройних Сил України генерал-лейтенанта медичної служби Білого В.Я. Також в результаті осмислення реформування медичної служби Бундесверу керівництвом УВМА була удосконалена система підготовки і атестації (надалі СПА) медичних кадрів для збройних сил нового типу. Національна СПА, як показав практичний досвід, забезпечувала на той час належну сумісність при участі українських військових підрозділів у багатонаціональних військових місіях НАТО [4, 5].

Подальше вивчення практичної реалізації реформи медичної служби Бундесверу відбулося в

рамках VII-го Міжнародного семінару «Збройні сили в демократичному суспільстві», в якому взяв участь начальник УВМА генерал-лейтенант медичної служби Пасько В.В. у складі офіційної делегації на чолі з першим заступником Міністра оборони України генералом-полковником Біжаном І.В., який проходив 2-12 вересня 2001 року в Берліні, Потсдамі і Дрездені. На семінарі з доповіддю «Система підготовки і атестації медичного

персоналу в ЗС України» виступив начальник УВМА [3].

Вихід на новий рівень взаємин українських військово-медичних фахівців зі своїми колегами з країн-членів НАТО, зокрема Бундесверу, засвідчила участь полковника медичної служби, доктора медичних наук, професора М.І. Бадюка в офіційній двосторонній зустрічі керівництва видів ЗС України з представниками військово-політичних і фінансових кіл Німеччини, Франції, Голандії в травні 2006 року (рис. 4).

Рисунок 4. Двостороння зустріч керівництва видів ЗС України з представниками військово-політичних і фінансових кіл Німеччини, Франції, Голандії, 2006 р.

Науково-практичні та навчальні заходи, які були реалізовані провідними фахівцями Української військово-медичної академії і Головного військово-медичного управління в 1995-2005 роках не лише сприяли ознайомленню з організацією медико-санітарної служби Бундесверу, але й засвідчили їх належну фахову підготовку й здатність до аналітичного вивчення новітньої інформації з метою подальшого удосконалення організації медичного забезпечення і підготовки військово-медичних фахівців для ЗС України.

Висновки.

1. В ході навчань НАТО, в яких брало участь керівництво та провідні фахівці УВМА із середини 1990-х – до початку 2000-х рр., вперше відбувалося їх практичне ознайомлення із завданнями медичної служби в операціях альянсу, а саме: зі стандартами надання медичної допомоги; застосуванням медичних ресурсів;

лікувальними закладами за рівнями медичного забезпечення. Активна участь УВМА в міжнародних науково-практичних форумах: конгресах, конференціях, семінарах та навчаннях, організованих керівництвом медичних служб країн-учасниць НАТО, зокрема Бундесверу, активно сприяли оволодінню специфікою організації медичної служби у відповідності до вимог Воєнно-медичної доктрини НАТО.

2. Організація офіційного візиту керівника Військово-медичної академії Бундесверу генерала, доктора Петера К. Фрапса (Dem Dr. med. Peter K. Fraps, Generalarzt, Kommandeur der Sanitätsaka demieder Bundeswehr) до УВМА в липні 2001 року заклало основу в співпрацю між українськими військово-медичними фахівцями і керівництвом медичної служби Бундесверу.

3. Участь провідних фахівців – начальників кафедр УВМА (професори М.І.

Бадюк, І.Ю. Худецький) у багатонаціональних навчаннях в передових навчальних центрах НАТО, організованих Бундесвером на території Німеччини в 1999-2005 рр., заклала підвалини підготовки висококваліфікованих фахівців УВМА, орієнтованих на стандарти НАТО.

Перспективи подальших досліджень: Заплановано подальше аналітичне дослідження і критичне осмислення функціонування медико-санітарної служби Бундесверу за пріоритетами напрямками її діяльності. Представляється перспективним ознайомлення з навчальними освітніми програмами Військово-медичної академії Бундесверу в галузі організації медичного забезпечення з метою інформаційного оновлення і удосконалення курсу підготовки військово-медичних фахівців для Збройних Сил України.

Література

1. Бадюк М.І. Основні засади формування нормативної бази діяльності медичної служби Збройних Сил України // Військова медицина України. – 2007. – №1-2. – С. 5-9.

2. Пасько В.В. Національна система військово-медичної освіти в Україні // Медична освіта. – 2000. – № 1. – С. 55-60.

3. Пасько В.В. Система підготовки і атестації військово-медичного персоналу в Збройних Силах України // Військова медицина України. – 2001. – №1. – С.19-26.

4. Пасько В.В., Савицький В.Л. Особливості національної системи підготовки військово-

медичних фахівців // Проблеми військової охорони здоров'я. – К., 2002. – Вип. 10. – С. 49-56.

5. Deutsches Ärzteblatt 94, Heft 43, 24. Oktober 1997 (77)

6. Dr. Peter K. Fraps (Traueranzeige), Süddeutsche Zeitung, 5. September 2015; Wehrmedizinische Monatsschrift 59 (2015), 11/2015.

7. Statutes of the International Committee of Military Medicine (ICMM) amended: General Assembly of the ICMM in Basel, Switzerland, May 2019. Queen Astrid Military Hospital BE – 1120 Brussels, Belgium

References

1. Badiuk, M.I. (2007) Osnovni zasady formuvanniy normativnoy bazy diyalnosty medichnoy slujby Zbroynyh syl Ukrainy [Basic principles of formation of the normative base of activity of medical service of the Armed Forces of Ukraine]. – *Military Medicine of Ukraine*, no. 1-2. – pp. 5-9.

2. Pasko, V.V. (2000) Natsionalna sistema viyskovo-medichnoy osvity v Ukrainy [National system of military-medical education in Ukraine]. – *Medical education*, no. 1. – pp. 55-60.

3. Pasko, V.V. (2001) Sistema pidgotovky i atestatsyy viyskovo-medichnogo personalu v Zbroynyh sylah Ukrainy [The system of training and certification of military medical personnel in the Armed Forces of Ukraine]. – *Military Medicine of Ukraine*, no. 1. – pp. 19-26.

4. Pasko, V.V., Savytskiy V.L. (2002) Osoblyvosty natsionalnoy sistemy pidgotovky viyskovo-medichnih fahivtsiv [Features of the national system of training of military medical specialists]. *Problems of military health care*, vol. 10. – pp. 49-56.

5. Deutsches Ärzteblatt, (Oktober 1997) 94, Heft 43, 24. (77).

6. Fraps, Peter K (Traueranzeige), Süddeutsche Zeitung, 5. September 2015; Wehrmedizinische Monatsschrift 59 (2015), 11/2015.

7. Statutes of the International Committee of Military Medicine (ICMM) amended: General Assembly of the ICMM in Basel (May 2019), Switzerland. Queen Astrid Military Hospital BE – 1120 Brussels, Belgium.

ИЗ ИСТОРИИ СОТРУДНИЧЕСТВА УКРАИНСКОЙ ВОЕННО-МЕДИЦИНСКОЙ АКАДЕМИИ С
РУКОВОДИТЕЛЯМИ МЕДИКО-САНИТАРНОЙ СЛУЖБЫ БУНДЕСВЕРА

М.И. Бадюк, В.В. Солярик, И.В. Пасько, О.А. Микита

Украинская военно-медицинская академия (г. Киев)

Целью исследования определена систематизация и анализ материалов официальных научно-практических мероприятий УВМА в 1995-2005 годах, направленных на установление профессиональных взаимоотношений между военно-медицинскими службами ВС Украины и ФРГ.

Материалы и методы. В статье использованы оригинальные первоисточники по истории международного сотрудничества в области военной медицины руководителей военно-медицинской службы ВС Украины и УВМА с руководителями медико-санитарной службы Бундесвера.

Результаты. В статье освещены первые организационные и научно-практические мероприятия, что заложили основу для профессиональных взаимоотношений между военно-медицинскими службами Украины и ФРГ. Изложено содержание и определены основные тенденции перспективного сотрудничества украинских и немецких военно-медицинских специалистов в 1995-2005 гг. Отражено активное участие УВМА в международных научно-практических форумах НАТО, в частности Бундесвера, которые способствовали овладению спецификой организации медицинской службы в соответствии с требованиями Военно-медицинской доктрины НАТО.

Выводы. В ходе учений НАТО, в которых принимало участие руководство и ведущие специалисты УВМА с середины 1990-х – до начала 2000-х гг., впервые произошло их практическое ознакомление с задачами медицинской службы в операциях альянса. Активное участие УВМА в международных научно-практических форумах НАТО, в частности Бундесвера, активно способствовало овладению спецификой организации медицинской службы в соответствии с требованиями Военно-медицинской доктрины НАТО. Организация официального визита руководителя Военно-медицинской академии Бундесвера генерала, доктора Петера К. Франса в УВМА в июле 2001 года способствовала сотрудничеству между украинскими военно-медицинскими специалистами и руководством медицинской службы Бундесвера. Участие ведущих специалистов УВМА в многонациональных учениях в передовых учебных центрах НАТО, организованных Бундесвером на территории Германии в 1999-2005 гг., заложило основы подготовки высококвалифицированных специалистов УВМА, ориентированных на стандарты НАТО.

Ключевые слова: военная медицина, история военной медицины Украины, военно-медицинское образование стран НАТО, медико-санитарная служба Бундесвера (Zentraler Sanitätsdienst).

FROM THE HISTORY OF COOPERATION BETWEEN THE UKRAINIAN MILITARY MEDICAL ACADEMY
AND BUNDESWEHR MEDICAL SERVICE

M.I. Badiuk, V.V. Solarik, I.V. Pasko, O.O. Mykyta

Ukrainian Military Medical Academy, Kyiv

The purpose: systematization and analysis of materials of official scientific and practical activities of UVMA in 1995-2005, aimed at establishing professional relations between the military medical services of the Armed Forces of Ukraine and the Federal Republic of Germany.

Materials and methods. In the article were used the original primary sources on the of international cooperation history in the field of military medicine of the leaders of the military medical service of the Armed Forces of Ukraine and UMMA with the heads of the medical service of the Bundeswehr.

Results. The article highlights the first organizational, scientific and practical measures that laid the foundation for professional relations between the military medical services of Ukraine and the Federal Republic of Germany. The content is outlined and the main trends of promising cooperation between Ukrainian and German military medical specialists in 1995-2005 are identified. The active participation of UMMA in the international scientific and practical forums of NATO, in particular the Bundeswehr, which contributed to the mastery of the organization of the medical service in accordance with the requirements of the NATO Military Medical Doctrine, is reflected.

Conclusions. During the NATO exercises, in which the leadership and leading specialists of UMMA took part from the mid-1990s to the beginning of the 2000s, for the first time they became practically acquainted with the tasks of the medical service in the operations of the alliance. The active participation of UMMA in the international scientific and practical forums of NATO, in particular the Bundeswehr, actively contributed to the mastery of the organization of the medical service in accordance with the requirements of the NATO Military Medical Doctrine. The organization of the official visit of the head of the Bundeswehr Military Medical Academy, General, Dr. Peter C. Fraps to UMMA in July 2001, facilitated cooperation between the Ukrainian military medical specialists and the

management of the Bundeswehr medical service. The participation of leading UMMA specialists in multinational exercises in the advanced NATO training centers organized by the Bundeswehr in Germany in 1999-2005 laid the foundation for the training of highly qualified UVMA specialists oriented towards NATO standards.

Keywords: *military medicine, history of military medicine of Ukraine, organization of medical support of the Armed Forces, military-medical education among NATO members, health service of the Bundeswehr (Zentraler Sanitätsdienst BW).*

Конфлікт інтересів: відсутній.

Conflicts of interest: authors have no conflict of interest to declare.

Відомості про авторів:

Бадюк М.І., ^{A,B,C,D,E,F} доктор медичних наук, професор, начальник кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії, м. Київ, Україна

Пасько І.В., ^{B,C,D,E,F} кандидат історичних наук, доцент, професор кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії, м. Київ, Україна

Солярік В.В., ^{C,D,E} кандидат медичних наук, доцент, професор кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії, м. Київ, Україна

Микита О.О., ^{C,D,E} підполковник мед.сл. кандидат медичних наук, доцент, доцент кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії, м. Київ, Україна.

*A – концепція та дизайн дослідження; B – збір даних; C – аналіз та інтерпретація даних;
 D – написання статті; E – редагування статті; F – остаточне затвердження статті.*

Сведения об авторах:

Бадюк М.И., доктор медицинских наук, профессор, начальник кафедры организации медицинского обеспечения вооруженных сил Украинской военно-медицинской академии, г. Киев, Украина

Пасько И.В., кандидат исторических наук, доцент, профессор кафедры организации медицинского обеспечения вооруженных сил Украинской военно-медицинской академии, г. Киев, Украина

Солярік В.В., кандидат медицинских наук, доцент, профессор кафедры организации медицинского обеспечения вооруженных сил Украинской военно-медицинской академии, г. Киев, Украина

Микита О.О., ^E подполковник мед.сл. кандидат медицинских наук, доцент, доцент кафедры организации медицинского обеспечения вооруженных сил Украинской военно-медицинской академии, г. Киев, Украина

Information about authors:

Badiuk M.I., ^{A,B,C,D,E,F} MD, professor, Head of department of Armed Forces Medical Organization of Ukrainian Military Medical Academy, Address: 45/1 Moscow str., building 33, 01015, Kyiv, Ukraine, E-mail: badiuk@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-2995-0910>

Pasko I.V., ^{B,C,D,E,F} PhD (Hist), Associate Professor, professor of department of Armed Forces Medical Organization of Ukrainian Military Medical Academy, E-mail: irinapasko@ukr.net,

Solyarik V.V., ^{C,D,E} PhD (Med), Associate Professor, professor of department of Armed Forces Medical Organization of Ukrainian Military Medical Academy, E-mail: solyarikw@gmail.com,

Mykyta O.O., ^{C,D,E} LTC, MS, PHD, Associate Professor, associate professor of department of Armed Forces Medical Organization of Ukrainian Military Medical Academy, E-mail: mikita_o@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-8238-3097>

*A – research concept and design; B – collection and/or assembly of data; C – data analysis and interpretation;
 D – writing the article; E – critical revision of the article; F – final approval of the article.*

Адреса для листування: вул. Московська, 45/1, буд. 33, м. Київ 01015